

9 Diferenciální počet

9.1 Limita

Definice 9.1.1 Okolí bodu

Vlastním ε -ovým okolím bodu a nazveme množinu O_a^ε takových čísel x , pro než platí $|x - a| < \varepsilon$.

Vlastním prstencovým ε -ovým okolím bodu a nazveme množinu O_a^ε takových čísel x , pro než platí $0 < |x - a| < \varepsilon$.

Definice 9.1.2 Spojitost funkce

Funkce f je spojitá v bodě $a \in D(f)$ právě tehdy, když ke každému kladnému číslu ε existuje kladné reálné číslo δ tak, že pro každé $x \in O_a^\delta \cap D(f)$ je $|f(x) - f(a)| < \varepsilon$.

Funkce f je spojitá na množině M právě tehdy, když je spojitá v každém bodě množiny M .

Poznámka: jednostranná spjitost, okolí nevlastních bodů $\pm\infty$

Věta 9.1.1

Nechť jsou funkce f, g spojitě v bodě a . Potom jsou též funkce $f + g, f - g, f \cdot g$ a pokud je $g(a) \neq 0$ i funkce $\frac{f}{g}$ spojitě v bodě a .

Nechť je fce f spojitá v bodě a a funkce g spojitá v bodě $f_a = f(a)$, potom je též funkce $y = g(f(x))$ spojitá v bodě a .

Analogicky platí věty o spojitosti na množině M a navíc:

Nechť f je ryze monotónní a spojitá na množině M , potom je ryze monotónní a spojitá též funkce f_{-1} na množině M_{-1} .

Poznámka

Pomocí okolí bodu je možné precizně definovat monotonie a extrémnosti funkce v bodě, tedy i na množině.

Definice 9.1.3 Limita funkce

Funkce f má vlastní limitu L ve vlastním bodě $a \in D(f) \subseteq R$ právě tehdy, když ke každému kladnému číslu ε existuje kladné reálné číslo δ tak, že pro každé $x \in O_a^\delta \cap D(f)$ je $|f(x) - L| < \varepsilon$. Zapisujeme $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = L$.

Funkce f má nevlastní limitu $+\infty(-\infty)$ ve vlastním bodě $a \in D(f) \subseteq R$ právě tehdy, když ke každému reálnému číslu H existuje kladné reálné číslo δ tak, že pro každé $x \in O_a^\delta \cap D(f)$ je $f(x) > H(f(x) < H)$. Zapisujeme $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \pm\infty$.

Funkce f má vlastní limitu L v nevlastním bodě $+\infty(-\infty)$ právě tehdy, když ke každému kladnému číslu ε existuje kladné reálné číslo δ tak, že pro každé $x \in D(f) \wedge x > \delta(x < \delta)$ je $|f(x) - L| < \varepsilon$. Zapisujeme $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = L$.

Sami formulujte definici nevlastní limity v nevlastním bodě.

Poznámka: jednostranné limity

Věta 9.1.2

Nechť $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = F$ a $\lim_{x \rightarrow a} g(x) = G$. Potom též $\lim_{x \rightarrow a} (f(x) + g(x)) = F + G$,

$\lim_{x \rightarrow a} (f(x) - g(x)) = F - G$, $\lim_{x \rightarrow a} f(x) \cdot g(x) = F \cdot G$ a pokud $G \neq 0$ rovněž $\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{F}{G}$.

Věta 9.1.3

Funkce f má v bodě a limitu právě tehdy, když má v bodě a limity jednostranné a tyto se sobě rovnají

Věta 9.1.4

Nechť v jistém okolí bodu a pro následující funkce platí $f(x) \leq h(x) \leq g(x)$. Dále necht' $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = \lim_{x \rightarrow a} g(x) = L$. Potom existuje též limita $\lim_{x \rightarrow a} h(x)$ a platí $\lim_{x \rightarrow a} h(x) = L$.

Věta 9.1.5 Souvislost mezi limitou a spojitostí

Funkce f je v bodě $a \in D(f)$ spojitá právě tehdy, když $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$.